

AIXÒ NO ÉS JUST (COMERÇ JUST)

- **Objectiu:** L'objectiu d'aquesta dinàmica és descobrir què s'amaga darrere els circuits de comerç internacional liderats per empreses multinacionals amb gran poder econòmic i polític. Igualment, pretén vivenciar com actuen els grups d'agricultors en molts països del Sud i quines limitacions tenen, així com entendre quin paper hi tenen i quin paper poden tenir-hi els governs. La dinàmica també té l'objectiu de descobrir com funciona el comerç just i quines regles el regeixen. Per últim, el grup dels consumidors, que actua com a observador de la dinàmica, també ha de ser conscient del paper important que tenen en aquest joc.

En aquesta dinàmica hi participen quatre grups, que poden ser del mateix nombre de persones cadascun, més un cinquè grup que pot estar format per menys persones, i que actua com a observador. Aquest grup pot prendre nota del que li sembli més significatiu del que va passant, de manera que després pugui contribuir més en la posada en comú. És important que cada grup entengui bé el seu paper abans de començar el joc. Durant la realització de la dinàmica, el grup ha d'anar consensuant la seva actuació davant les diferents situacions, encara que exposi el seu posicionament una única persona del grup, que pot actuar com a portaveu i interlocutor amb els altres grups implicats.

- **Temps estimat:** 30'
- **Explicació de la dinàmica:** Un grup d'agricultors i agricultores que treballen per a una gran multinacional veuen com cada cop se'ls explota més a la feina. Entren en contacte amb una organització que treballa en comerç just i que els oferirà entrar a formar part d'aquest sistema. El govern del país també haurà de posicionar-se sobre quin model de desenvolupament vol per al seu país i, segons el que decideixi, prendrà unes mesures o unes altres. Finalment, el grup dels consumidors que observen l'escena hauran de decidir com es posicionen i de quina manera contribueixen amb les seves compres a un model o a l'altre.

PART 1

Grup 1: Representants d'una multinacional

Sou els representants d'una gran multinacional que comercialitza cafè. Haureu de defensar que, gràcies a vosaltres, els camperols poden vendre grans quantitats de cafè i per això no es moren de gana. Sense empreses com la vostra, el producte no es podria comercialitzar, i menys en les quantitats que vosaltres els compreu. Coneixeu a la perfecció els canals de distribució i teniu contactes amb bona part dels estats del planeta. Enguany les coses no han anat tan bé com altres anys, i com que no voleu perdre beneficis, haureu de comunicar als camperols que els pagareu una mica menys del que els pagàveu fins ara. Sentint-ho molt, és l'única baula de la cadena en què podeu reduir despeses.

Més tard, quan els camperols us diguin que volen treballar amb associacions de comerç just, haureu de decidir què feu. Per exemple: oferir-los un tracte millor per convèncer-los que es quedin amb vosaltres; amenaçar-los que, gràcies al vostre poder, podeu fer que ningú no els compri a ells en un futur; advertir-los que a través del comerç just mai no arribaran a vendre tant cafè com el que venen ara i que, si després les coses els van malament, poden quedar-se sense res, etc. Igualment, podeu acudir als representants del Govern, que sempre us han donat suport, a veure si us poden oferir algunes alternatives.

Grup 2: Representants del Govern

Teòricament esteu del cantó dels treballadors i les treballadores del vostre país, però faciliteu més les tasques de la multinacional i us sentiu molt còmodes tractant amb ella. Haureu de demostrar que defenseu els drets dels treballadors encara que en realitat us trobeu bastant lluny dels seus interessos. Escolteu atentament els problemes que us exposen els camperols, i fins i tot penseu en quines solucions podeu oferir-los. També pot ser que, en realitat, el seu benestar no sigui una gran preocupació per a vosaltres, i que el que de veritat us interessi sigui la presència de grans empreses al país. En aquest cas, heu d'estar disposats a oferir a les multinacionals un bon tracte per tal que no se'n vagin (per exemple, amb una legislació que els afavoreixi rebaixant les normes laborals; amb una legislació que prohibeixi el dret d'associació, fet que impossibilitaria la creació de cooperatives, etc.). Heu de decidir com a grup quina mena de govern voleu ser i actuar en conseqüència.

Grup 3: Grup de camperols

Formeu part d'un grup de petits agricultors de cafè. N'heu de produir gran quantitat i de gran qualitat. Sou conscients que us paguen poc per la feina que feu de sol a sol. Us sentiu una mica explotats, però no veieu gaires més alternatives. No teniu drets laborals, hi ha treball infantil, les dones sovint cobren menys que els homes, i heu sentit dir que, de la venda de 100 cafès en un bar, vosaltres cobreu l'equivalent a una tassa. Us esteu organitzant per canviar aquesta situació i per aconseguir que els agricultors de la vostra regió puguin accedir a l'educació i a la sanitat. Per això, el primer que fareu serà visitar els representants del Govern per veure de quina manera podríeu millorar la vostra situació.

Els representants de la multinacional us comunicaran en algun moment que enguany rebreu un preu més baix per la collita que l'any anterior. Intentareu convèncer-los que no pot ser, que no és viable per a vosaltres, perquè ja viviu al límit amb el que us paguen. En part gràcies a aquesta notícia, i al fet que heu sentit membres d'una ONG que parlen sobre la possibilitat de formar una cooperativa i vendre a través d'un circuit de comerç just, us plantegeu aquesta possibilitat. Això us permetria cobrar entre dues i tres vegades el que us paguen les multinacionals i millorar molt les vostres condicions de vida. Haureu d'anar a veure'ls perquè us expliquin millor què us poden oferir. I després, haureu de prendre una decisió com a grup i comunicar-la a qui sigui pertinent.

Grup 4: Representants de les ONG

Sou els representants d'una ONG que treballa amb comerç just. El vostre objectiu principal és aconseguir grups que vulguin treballar amb vosaltres. Per això, us reunireu amb els agricultors per fer-los saber quins són els seus drets. Igualment, podeu fer una visita al Govern per veure si pot col·laborar d'alguna manera amb vosaltres en la millora de les condicions de vida dels petits agricultors (per exemple, comproment-se a invertir més en salut i en educació; facilitant l'organització en cooperatives que defensin col·lectivament els seus drets, etc.). Recordeu que el comerç just s'estableix sobre unes bases d'igualtat i transparència en les relacions de treball que permeten millorar les condicions de vida dels productors i productores dels països del Sud, però també sobre l'objectiu de comunicar als consumidors i a les consumidoras finals que els productes que adquireixen han estat elaborats en condicions dignes. Entre els diferents criteris que regeixen el comerç just, destaca la cerca d'unes relacions comercials justes que es concreten en unes relacions a llarg termini, amb pagaments per avançat, el pagament d'un preu just que s'acorda mitjançant el diàleg i la participació, el respecte de les normes de treball infantil i explotació laboral, el compromís amb l'equitat de gènere, a la no-discriminació i a la llibertat d'associació, el foment d'unes condicions de treball saludables, així com la defensa del medi ambient.

Grup 5: Consumidors

Aquest grup actueu com a observadors de la dinàmica i, quan s'acabi, haureu de veure també com us heu sentit amb tot el que ha passat i quin paper creieu que podeu tenir com a consumidors. Al final, moltes de les coses que passen al llarg de la cadena tenen a veure amb decisions que vosaltres preneu al final... A qui compreu? A quin preu? Un cafè que a vosaltres us surt barat, ¿pot sortir car per a altres grups que participen en la producció?